

**EUROPEJSKI
FUNDUSZ
SPOŁECZNY**

**SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY
ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH**

Słowo wstępu

Szanowni Państwo,

Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich działa w Polsce od 2 lat. W tym roku kończy się pierwszy okres programowania, w którym Polska – jako państwo członkowskie Unii Europejskiej – uczestniczyła. To czas na podsumowania. Pierwszym jest trwający właśnie proces ewaluacji, drugim – ta publikacja. Chcemy, aby biuletyn był zarówno podsumowaniem naszych dotychczasowych działań, jak i elementem nieodłącznie towarzyszącym osobom związanym z zarządzaniem, wdrażaniem i korzystaniem z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zgodnie z naszymi dokumentami programowymi staramy się budować otwarte, oparte na wiedzy społeczeństwo, zapewniając warunki do rozwoju zasobów ludzkich poprzez kształcenie, szkolenie i pracę. Po dwóch latach mogę z czystym sumieniem powiedzieć, że jesteśmy coraz bliżej osiągnięcia głównego celu. Jako osoba kierująca Instytucją Zarządzającą Programem, stwierdzam także, że podczas naszej pracy napotykamy na wiele problemów i trudności. To właśnie w celu ich eliminacji stworzony został program naprawczy, który przyczyni się do podniesienia poziomu wykorzystania funduszy unijnych przez Polskę. Jestem w pełni przekonany, że nasze obecne i przyszłe działania przyniosą i będą przynosiły pozytywne efekty.

Paweł Chorąży

*p.o. Dyrektora Departamentu Zarządzania EFS
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego*

Drodzy Czytelnicy,

Przedstawiam pierwszy numer wznowionego biuletynu informacyjnego, którego tematyką jest Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich. Co dwa miesiące będziemy przedstawiać najważniejsze i najciekawsze zagadnienia dotyczące Programu. Chcemy informować i komentować, pokazywać działania godne naśladowania i przestrzegać przed problemami mogącymi utrudniać codzienną pracę. Mamy nadzieję zintegrować środowisko zajmujące się Europejskim Funduszem Społecznym. Dlatego zamierzamy prezentować pracę i sukcesy instytucji wdrażających, trudności, jakie napotykają, oraz ciekawe projekty wzorowo realizowane i godne uwagi. Będziemy też relacjonować najważniejsze wydarzenia związane z funkcjonowaniem SPO RZL. Na łamach biuletynu pokażemy również, jak przebiega praca naszych koleżanek i kolegów w innych krajach Unii Europejskiej.

Wreszcie, co może najważniejsze, będziemy publikować informacje o warsztatach, spotkaniach i konferencjach, aby każdy zainteresowany wiedział: co, gdzie i kiedy. Mam nadzieję i głęboko wierzę, że biuletyn stanie się obowiązkową, ale i przyjemną publikacją dla osób zainteresowanych tą tematyką.

Zachęcam do lektury.

Daniel Prędkopowicz

Redaktor Naczelny

Departament Zarządzania EFS

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

4 AKTUALNOŚCI

Kalendarium

6 TEMAT NUMERU

Ewaluacja funduszy strukturalnych

8 Ewaluacja SPO RZL

– pierwsze wyniki

10 WYWIAD

Paweł Chorąży

– Inny punkt widzenia

11 Anna Chrościcka

– OPINIA o skuteczności

12 DOBRE PRAKTYKI

Marzenia do spełnienia

14 INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA

Biuro Wdrażania EFS

w Ministerstwie Edukacji i Nauki

16 KRONIKA EFS

Przegląd wydarzeń – grudzień 2005

18 EFS W EUROPIE

Jak to robią w Walii?

19 STATYSTYKA

Na deser

BIULETYN
INFORMACYJNY

WYDAWCA:
Departament Zarządzania
Europejskim Funduszem
Społecznym
Ministerstwo Rozwoju
Regionalnego

ul. Żurawia 4a,
00-503 Warszawa
tel: (+48) 022 693 47 63
fax: (+48) 022 693 40 71
zarzadzanieEFS@mrr.gov.pl

PUNKT INFORMACYJNY:
(+48) 022 693 43 88
www.efs.gov.pl

REDAKTOR NACZELNY:
Daniel Prędkopowicz

REDAKCJA:
Mariusz Kucharski,
Marcin Krauzowicz,
Jacek Ostrowski,
Gabriela Szuberska,
Przemysław Żukowski

WYKONAWCA:
JK Usługi Wydawnicze
mariusz.kucharski@gemini-press.pl

© Wydawca
Warszawa 2006
Reprodukcja dozwolona
za podaniem źródła.

Publikacja
współfinansowana
ze środków Europejskiego
Funduszu Społecznego
w ramach Pomocy Technicznej
Sektorowego
Programu Operacyjnego
Rozwój Zasobów Ludzkich

Instytucja Zarządzająca SPO RZL w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego

Z dniem 1 stycznia 2006 r. Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym stał się Departamentem Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Niniejsza zmiana wynika z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 października 2005 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (Dz.U. Nr 220, poz. 1882).

Adres Instytucji Zarządzającej SPO RZL:
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Departament Zarządzania
Europejskim Funduszem Społecznym,
ul. Żurawia 4a,
00-503 Warszawa,
tel. (0-22) 693 47 63,
faks (0-22) 693 40 71

Kalendarium

styczeń 2006

I posiedzenie Komitetu Sterującego dla Działań 2.3 i 2.4 SPO RZL

organizator: Departament Zarządzania EFS (MRR)
miejsce: Warszawa

styczeń 2006

Nowe wersje „Poradnika dla beneficjentów SPO RZL” oraz „Wytycznych dla instytucji uczestniczących w realizacji SPO RZL”

Celem poradnika jest zapoznanie potencjalnych beneficjentów z możliwościami uzyskania wsparcia ze SPO RZL. Tematyka została dobrana tak, aby przybliżyć potencjalnym beneficjentom zasady ubiegania się o pomoc w finansowaniu projektu z EFS (m.in. jak prawidłowo wypełnić wnioski, gdzie należy go złożyć) oraz zapoznać ich z informacjami dotyczącymi realizacji projektu (szczególnie z zakresu promocji, sprawozdawczości, audytu i kontroli). „Wytyczne dla instytucji uczestniczących w realizacji SPO RZL” stanowią uszczegółowienie zapisów SPO RZL i Uzupełnienia Programu w kwestiach, które dotyczą roli i zadań Instytucji Wdrażających, zwłaszcza tych, które obejmują procedury przyznawania dofinansowania na realizację projektów, monitoringu oraz rozliczeń finansowych. Dokumenty te oraz wykaz najważniejszych zmian znajdują się na stronie: www.efs.gov.pl. Publikacje wydaje Instytucja Zarządzająca SPO RZL.

17 I 2006 godz. 10.00

Seminarium prezentujące najważniejsze zagadnienia opisane w nowo wydanym „Praktycznym poradniku w zakresie równego traktowania kobiet i mężczyzn w funduszach strukturalnych”

Poradnik stanowi spójne kompendium wiedzy na temat metod włączania zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach projektów współfinansowanych z funduszy

**PRAKTYCZNY PORADNIK W ZAKRESIE
RÓWNEGO TRAKTOWANIA KOBIEC I MĘCZYCZYN
W FUNDUSZACH STRUKTURALNYCH**

Wszystkich organizatorów przedsięwzięć zaplanowanych na marzec-kwiecień 2006 r. prosimy o przesyłanie informacji na adres: kalendarium@gemini-press.pl. Zostaną one opublikowane w kolejnym wydaniu biuletynu.

strukturalnych Unii Europejskiej, w tym szczególnie w ramach EFS oraz EFRR.

miejsce: Warszawa, gmach Ministerstwa Gospodarki, pl. Trzech Krzyży, sala AB

organizator: Departament Zarządzania EFS

18 I 2006

Seminarium informacyjne dla szkół wyższych „Europejski Fundusz Społeczny szansą dla szkół wyższych”

uczestnicy: 300 osób (potencjalni beneficjenci ze szkół wyższych)

miejsce: Warszawa

organizatorzy: Departament Zarządzania EFS w MRR, Biuro Wdrażania EFS w MEiN, Departament Wdrażania EFS w MPiPS, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Szczegółowe informacje w Biurze Wdrażania EFS Ministerstwa Edukacji i Nauki

26 I, 9 II, 23 II, 30 III 2006

Termin posiedzeń Komisji Oceny Projektów w Departamencie Wdrażania EFS w 2006 roku

Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego ustalił nowe terminy posiedzeń Komisji Oceny Projektów na rok 2006 dla Działań: 1.1, 1.5, 1.6 SPO RZL,

od lutego 2006

Emisja audycji o EFS w telewizji szczecińskiej

organizator: Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

miejsce: regionalna telewizja w Szczecinie i Zachodniopomorskiem

opis: cykl (15-20 odcinków) audycji edukacyjno-informacyjnych o EFS, instrumentach wsparcia w ramach SPO RZL i działaniach podejmowanych w WUP Szczecin

luty 2006

I posiedzenie Komitetu Sterującego dla Priorytetu 3 SPO RZL

miejsce: Warszawa

organizator: Departament Zarządzania EFS (MRR)

Posiedzenie grupy roboczej ds. sprawozdawczości

miejsce: Warszawa

organizator: Departament Zarządzania EFS (MRR)

II posiedzenie Komitetu Sterującego dla Priorytetu 1 SPO RZL

miejsce: Warszawa

organizator: Departament Zarządzania EFS (MRR)

Posiedzenie grupy roboczej ds. SIMIK

miejsce: Warszawa

organizator: Departament Zarządzania EFS (MRR)

Posiedzenie Informacyjnej Grupy Roboczej

miejsce: Warszawa

organizator: Departament Zarządzania EFS (MRR)

I kwartał 2006

Cykl szkoleń dla beneficjentów z Wielkopolski

miejsce: Poznań i województwo wielkopolskie

organizator: Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu

opis: co najmniej dwa szkolenia (z udziałem ekspertów)

kwiecień 2006

II posiedzenie Komitetu Sterującego dla Działań 2.3 i 2.4 SPO RZL

miejsce: Warszawa

organizator: Departament Zarządzania EFS (MRR)

kwiecień 2006

II posiedzenie Komitetu Sterującego dla Priorytetu 3 SPO RZL

miejsce: Warszawa

organizator: Departament Zarządzania EFS (MRR)

cykl spotkań konsultacyjnych

„STEP” – Sprawdź Twój Ewentualny Projekt

uczestnicy: projektodawcy danego Działania SPO RZL, którzy mają gotowe wnioski o dofinansowanie projektów i przygotowują się do złożenia ich w Departamencie Wdrażania EFS (nie więcej niż 20 osób na spotkaniu)

miejsce: Warszawa

organizator: Departament Wdrażania EFS

opis: grupowe konsultacje gotowych wniosków o dofinansowania przestanych przez projektodawców, którzy przygotowują się do ich oficjalnego złożenia

Szczegółowe informacje u pracowników promocji DWF. ■

Ewaluacja funduszy strukturalnych

Z perspektywy czysto naukowej nie ma jednej, ogólnie przyjętej definicji ewaluacji. Nawet badaczom termin ten sprawia sporo kłopotu i nieraz wywołuje gorące dyskusje. Nic dziwnego więc, że do ewaluacji czasem podchodzi się nieufnie.

Ewaluacja jest wymogiem korzystania ze środków unijnych. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1260/1999 w sprawie ogólnych zasad dotyczących funduszy strukturalnych wprowadza obowiązek ewaluacji przed rozpoczęciem (*ex ante*), w trakcie (*mid-term*) i po zakończeniu (*ex post*) korzystania z pomocy. Odpowiednie zapisy w polskim prawodawstwie są zawarte w Ustawie o Narodowym Planie Rozwoju. Na pytanie, dlaczego dokonuje się ewaluacji programów strukturalnych w Polsce, można więc odpowiedzieć krótko: bo trzeba.

Ale ewaluacja to nie tylko wymóg Komisji Europejskiej, który ma utrudnić nam życie. Jest ona procesem doskonalenia programu, jego systemu zarządzania i wdrażania, sposobu wydatkowania środków, a w ostatecznym rozrachunku – pomocy udzielanej beneficjentom ostatecznym. Chodzi bowiem o to, aby wsparcie udzielane osobom bezrobotnym, przedsiębiorcom i pracownikom w jak największym stopniu odpowiadało ich potrzebom, było maksymalnie skuteczne, efektywne i trwałe.

Czynniki warunkujące skuteczność

Czy jednak ewaluacja ma praktyczne zastosowanie? Czy rzeczywiście służy wskazanym celom? Odpowiedź nie jest jednoznaczna. Zależy bowiem od tego, czemu ma służyć, kto i jak ją prowadzi, jak jest prezentowana, do kogo trafia... Aby cel ewaluacji został osiągnięty, wyniki trzeba przeanalizować, a krytykę umiejętnie przekazać. Odbiorcy ewaluacji muszą ponadto znać i rozumieć cel, któremu ona służy. Dodatkowo, osoby uczestniczące w niej powinny mieć na względzie:

- możliwość doskonalenia prowadzonej polityki – muszą to wziąć pod uwagę decydenci, od których zależy wprowadzanie zmian w programie;
- możliwość praktycznego stosowania wyników – to zadanie dla zlecających i przeprowadzających ewaluację (muszą oni wiedzieć, w jaki sposób i jakie pytania zadawać, aby z uzyskanych odpowiedzi wyciągnąć właściwe wnioski);

Ewaluacja

– osąd wartości interwencji publicznej dokonany przy uwzględnieniu kryteriów i standardów (np. jego skuteczności, efektywności, trafności i trwałości). Osąd dotyczy zwykle potrzeb, jakie muszą być zaspokojone w wyniku interwencji oraz wyprodukowanych efektów. Ewaluacja jest oparta na specjalnie w tym celu zebranych i zinterpretowanych informacjach.

Źródło: Ewaluacja Narodowego Planu Rozwoju i programów operacyjnych w Polsce. Poradnik, Ministerstwo Gospodarki i Pracy

- ▶ współpracę osób zaangażowanych w projekt na wszystkich szczeblach, m.in. udostępnianie danych, udział w wywiadach i ankietach – kompetencja oraz otwartość i gotowość do współpracy to ważne elementy wysokiej jakości otrzymanych wyników, trafności wniosków i rekomendacji.

Wnioski i rekomendacje – niebezpieczeństwa

Nie wszystkie rekomendacje można i należy przyjmować. Wnioski bowiem nie zawsze są jasne i uzasadnione. Rekomendacje mogłyby więc przynieść niepożądane skutki. Ponadto warunki zewnętrzne są zmienne – sytuacja społeczno-gospodarcza oraz uwarunkowania polityczne i instytucjonalne w czasie prowadzenia ewaluacji mogą się różnić od panujących w momencie wprowadzania rekomendacji. Dlatego automatyczne akceptowanie wniosków i rekomendacji jest nieuzasadnione. Zawsze należy weryfikować otrzymane wyniki, a w ich zastosowaniu kierować się znajomością programu i jego uwarunkowań, logiką i zdrowym rozsądkiem.

Między innymi to zadanie realizuje Komitet Monitorujący. Ma on decydować o przyjęciu bądź odrzuceniu wniosków i rekomendacji płynących z raportu ewaluacyjnego. Powi-

nien także okresowo monitorować postępy we wdrażaniu przyjętych rekomendacji.

Wiedza i doświadczenie

W Polsce ewaluacja jest stosowana od niedawna. Warto więc korzystać z doświadczeń innych krajów. Tam przyczyniła się ona nie tylko do poprawy wykorzystania funduszy strukturalnych, ale – dzięki swojej skuteczności – weszła do zestawu podstawowych narzędzi w zarządzaniu politykami krajowymi. Ewaluacja staje się częścią nowej, zdecentralizowanej i odpowiedzialnej koncepcji zarządzania w administracji publicznej. Za jej stosowaniem przemawiają trzy zasadnicze argumenty:

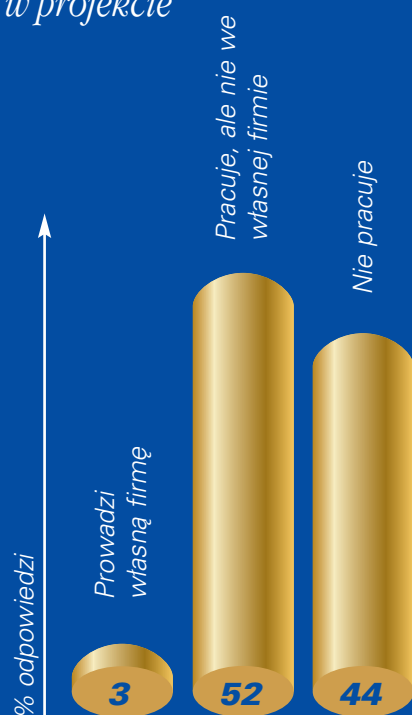
- ▶ weryfikacja zasadności podjęcia działań w danym obszarze;
- ▶ poprawa jakości interwencji realizowanej ze środków publicznych;
- ▶ zapewnienie przejrzystości procesu oraz informacji zwrotnej dla podatników. ■

Joanna Hofman, specjalista w Zespole ds. Ewaluacji
Departament Zarządzania Europejskim Funduszem
Społecznym, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Status beneficjentów Działania 1.2
i 1.3 SPO RZL sześć miesięcy po zakończeniu
udziału w projekcie

Źródło: „Badanie beneficjentów ostatecznych pomocy udzielonej w ramach SPO RZL 2004–2006” Agencja Badań Rynku OPINIA

Ewaluacja SPO RZL – pierwsze wyniki

Pojęcie ewaluacji jest stosowane w Polsce czasem zamiennie ze słowem ocena – oba terminy traktowane są jako synonimy. Ten ostatni funkcjonuje już od dawna nie tylko w świadomości pracowników administracji publicznej, ale także podmiotów zewnętrznych wykonujących badania ewaluacyjne.

Ewaluacja Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich odbywa się zgodnie z unijnymi i polskimi wymogami dotyczącymi funduszy strukturalnych. Zadanie to jest realizowane przez Instytucję Zarządzającą na podstawie projektów współfinansowanych z EFS w ramach pomocy technicznej.

Działania w obszarze realizowanego projektu są skupione wokół 3 zagadnień:

- ▶ planowania i organizowania procesu ewaluacji przy współudziale zaangażowanych partnerów,
- ▶ tworzenia potencjału ewaluacyjnego,
- ▶ prowadzenia badań ewaluacyjnych.

Grupa Sterująca

W grudniu 2004 r. powołano specjalną grupę do spraw ewaluacji SPO RZL. W jej skład wchodzi przedstawiciele instytucji związanych z zarządzaniem, wdrażaniem i ewaluacją EFS. Podstawowym zadaniem jest koordynowanie ewaluacji, w tym:

- ▶ pomoc w przygotowaniu badań;
- ▶ wsparcie i monitorowanie procesu ewaluacji;
- ▶ opiniowanie i akceptowanie raportów z ewaluacji;
- ▶ identyfikowanie obszarów, które powinny być poddane ewaluacji.

Podnoszenie potencjału ewaluacyjnego

Prowadzone są również działania mające na celu zwiększenie potencjału ewaluacyjnego. Należą do nich m.in. szkolenia z zakresu ewaluacji przeznaczone dla pracowników instytucji wdrażających. Zorganizowano także konferencję „Ewaluacja programów o charakterze społeczno-gospodarczym współfinansowanych z funduszy strukturalnych”. W ramach wsparcia w zakresie umowy bliźniaczej PHARE 2003 trwają konsultacje z ekspertami z Finlandii i Wielkiej Brytanii. W najbliższym czasie planuje się m.in. zwiększenie uczestnictwa i zaangażowanie instytucji odpowiedzialnych za SPO RZL w pracach grupy do spraw ewaluacji.

Badania i ich wyniki

Zakończono już część badań i analiz o charakterze tematycznych badań ewaluacyjnych małej skali (patrz: Tabela). Raporty ewaluacyjne znajdują się na stronie internetowej pod adresem: <http://www.efs.gov.pl> w dziale *Materiały informacyjne/publikacje i ekspertyzy*.

Dotychczasowe wnioski wskazują na sztywność systemu wdrażania SPO RZL, wynikającą m.in. z Ustawy o Narodowym Planie Rozwoju. System jest przeregulowany, co powoduje wielomiesięczne opóźnienia (na podstawie Raportu Ewaluacyjnego „Ocena systemu zarządzania i wdrażania SPO RZL 2004–2006”). Problemem jest niespójność aktów prawnych, takich jak Ustawa o finansach publicznych oraz Prawo zamówień publicznych w przypadku projektów, których realizacja jest dłuższa niż rok budżetowy, a także Rozporządzenie o przyjęciu uzupełnienia programu i Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Ta ostatnia ogranicza możliwości finansowania innowacyjnych instrumentów, usług i narzędzi rynku pracy, których realizację umożliwi EFS. Ponadto zapisy ustawy blokują innym instytucjom niż powiatowe urzędy pracy aplikowanie o środki do Działania 1.2 i 1.3.

Badania wskazują na braki kadrowe i techniczne powiatowych urzędów pracy oraz słabość sektora organizacji pozarządowych, co utrudnia im wnioskowanie w ramach SPO RZL. Wśród innych źródeł problemów ewaluatorzy wymieniają:

- nieskuteczny system komunikacji;
 - brak sprawnego systemu monitoringu;
 - trudności w stosowaniu Prawa zamówień publicznych, powodujące wydłużenie procesu wyboru wykonawców.
- Bariery te wpływają na spowolnienie tempa podpisywania umów i wydatkowania środków w ramach SPO RZL. Raporty ewaluacyjne podkreślają jednak takie elementy, jak zaangażowanie instytucji i osób uczestniczących we wdrażaniu SPO RZL. Na skuteczność podejmowanych działań wskazują wyniki ankietowania beneficjentów ostatecznych programu, wśród których ponad połowa uzyskała zatrudnienie, a 81% respondentów pozytywnie oceniło projekty, w których uczestniczyli (na podstawie raportu Agencji Badań Rynku OPINIA). ■

Joanna Hofman, specjalista w Zespole ds. Ewaluacji Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Przeprowadzone badania ewaluacyjne

TEMAT

CEL

Analiza działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących EFS i SPO RZL prowadzonych przez Instytucje Wdrażające SPO RZL

Podsumowanie i ocena działań promocyjnych realizowanych w 2004 r., biorąc pod uwagę ich intensywność oraz porównując aktywność poszczególnych Instytucji Wdrażających w dziedzinie promocji i informacji.

Badanie ankietowe dotyczące realizacji projektów w ramach Działania 1.2 i 1.3 SPO RZL

Ocena realizacji form wsparcia stosowanych w ramach SPO RZL oraz znaczenia, jakie powiatowe urzędy pracy przykładają do przynależności bezrobotnych do poszczególnych grup ryzyka przy kwalifikowaniu do ww. form wsparcia.

Monitoring działań podejmowanych przez powiatowe urzędy pracy jako beneficjentów SPO RZL realizowanych w formie zamówień publicznych

Podsumowanie i ocena działania powiatowych urzędów pracy oraz działalność urzędów w wybranych województwach, w szczególności w zakresie stworzenia bazy danych na temat wszczynanych postępowań o zamówienia publiczne oraz ich kategoryzacji.

Badanie ankietowe sektora organizacji pozarządowych dotyczące możliwości aplikowania o środki z EFS w ramach SPO RZL

Wskazywanie barier ograniczających wykorzystywanie środków EFS w ramach SPO RZL przez organizacje pozarządowe.

Charakterystyka projektów szkoleniowych realizowanych w ramach Priorytetu 1 i 2 SPO RZL

Ustalanie liczby i wielkości projektów szkoleniowych realizowanych w ramach SPO RZL.

Badanie ankietowe beneficjentów ostatecznych SPO RZL po zakończeniu wsparcia

Ocena skuteczności i efektywności wsparcia udzielonego w ramach projektów realizowanych w ramach Działania 1.2, 1.3 oraz 1.5. Badanie pilotażowe przeprowadzono na potrzeby testu Podsystemu EFS.

Ewaluacja uaktualniająca: ocena systemu zarządzania i wdrażania SPO RZL

Ocena systemu wdrażania SPO RZL, jego dynamiki oraz sformułowanie wniosków pod kątem przyszłego okresu programowania 2007–2013.

Ewaluacja Działania 1.2 i 1.3 SPO RZL

Wskazywanie barier we wdrażaniu Działania 1.2 i 1.3 SPO RZL oraz poszukiwanie i promowanie dobrych praktyk.

Inny punkt widzenia

Ewaluacja jest nieodłączną częścią działań finansowanych ze środków europejskich. Powinna być stałym elementem wszystkich programów realizowanych również z publicznych środków krajowych. Ewaluacja jest narzędziem, które umożliwia wsparcie procesu zarządzania: przedstawia niezależną ocenę osób bezpośrednio niezaangażowanych, pozwala im sformułować spostrzeżenia i dokonać rekomendacji. A te służą później osobom zarządzającym do prowadzenia działań naprawczych.

Paweł Chorąży, p.o. Dyrektora Departamentu Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego

Czy wyniki ewaluacji zmieniają coś w Państwa pracy?

Największe badanie, jakie prowadzimy, to „Ocena systemu zarządzania i wdrażania SPO RZL 2004–2006”. Opracowany dotychczas raport dotyczy pierwszej i drugiej fazy (oceny systemu i dynamiki wdrażania Programu). Jest jeszcze faza trzecia, dotycząca kontaktu poszczególnych instytucji z projektodawcami ubiegającymi się o wsparcie.

Większość z nas, osób zaangażowanych, czuła, z czego wynikają spostrzeżenia zawarte w raporcie. Tym, co mnie w nim zaskoczyło, jest aspekt kosztowy – czyli to, że instytucje najsprawniej realizujące Program niekoniecznie wydają najwięcej środków. Efektywność kosztowa realizacji programu nie jest więc związana z wynikami! I tak PFRON, który ma największe nakłady na administrację, pod względem wydatkowanych środków lokuje się na końcu. Zaskoczyło mnie też zróżnicowanie pomiędzy wojewódzkimi urzędami pracy – inna jest ich efektywność kosztowa, czyli związek pomiędzy ilością posiadanych środków w ramach poszczególnych działań a wydatkami na ich obsługę. Jednym z głównych wątków w raporcie ewaluacyjnym jest problem przeregulowania prawnego i proceduralnego, przyjmowanie większości dokumentów na podstawie rozporządzeń. To wszystko w istotny sposób uniemożliwia szybkie i aktywne uczestniczenie w procesie wdrażania. I to jest dla nas największy problem.

Czy ewaluacja nie jest w pewnym sensie kontrolą? Czy Pan, jako szef, z jej wyników nie wyciąga wobec pracowników konsekwencji?

Przeprowadzona przez nas ewaluacja miała charakter systemowy. Jest ona dla mnie wskazówką, które obszary programu, które procedury wymagają zmiany, uproszczenia. Należy też pamiętać, że ewaluacja ma pomóc nam w zarządzaniu. Ewaluacja została przygotowana na nasze zamówienie i z uwzględnieniem naszych potrzeb, ale grono jej adresatów jest znacznie szersze – instytucja zarządzająca, instytucje wdrażające, komitet monitorujący, ale i instytucje spoza systemu zarządzania i wdrażania, np. tworzące ramy ustawowe. Traktuję ją bardziej jako narzędzie wspierające i korygujące niż element kontroli.

Czy w ramach Państwa struktury istnieje jednostka, która zajmuje się ewaluacją?

W każdej instytucji zarządzającej znajduje się jednostka ewaluacyjna. Nie są to osoby, które samodzielnie przeprowadzają ewaluację – ich zadaniem jest planowanie badań oraz współpraca z ewaluatorami. Osoby te formułują też problemy badawcze.

Czy jest Pan zadowolony z wyników ewaluacji?

Dla mnie ewaluacja była spojrzeniem z innego punktu widzenia, w oderwaniu od bieżących problemów. Formułuje zarówno wiele rekomendacji, jak i wniosków krytycznych – z większością których się zgadzam. Należy jednak pamiętać o warunkach, w jakich funkcjonowaliśmy, przygotowując program. Wiele elementów na pewno wymaga poprawy – jeśli nie w tym okresie programowania, to w kolejnym. Ewaluacja nie przemawia do serc, tylko do rozumu – nie powinny być brane pod uwagę emocje, a te przecież towarzyszą naszej pracy. Mam świadomość błędów i porażek. Warto jednak podkreślić, że system funkcjonuje, ponosimy coraz więcej wydatków w ramach programów, coraz więcej osób otrzymuje wsparcie – i to jest sukces, ale jego wymiar będzie też zależny od szybkości wdrażania działań naprawczych. ■

Opinia o skuteczności

O ewaluacji można mówić albo jednym zdaniem, albo ująć to w wielkim elaboracie. Jest to ocena skuteczności działań. W tym przypadku chodzi o ocenę skuteczności działań w ramach wsparcia bezrobotnych finansowanego z EFS.

Kto najczęściej korzysta z ewaluacji?

Zewnętrzną ewaluację programów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego zamawiają głównie instytucje zaangażowane w proces wdrażania tych programów i zarządzania nimi. Jednak z wyników przeprowadzonych badań oprócz instytucji, które je zleciły, korzysta wielu odbiorców. Wyniki badań ewaluacyjnych, przydatne instytucjom zarządzającym i wdrażającym, są interesujące również dla dotychczasowych i przyszłych projektodawców, partnerów społecznych oraz – pośrednio – wszystkich zainteresowanych zagadnieniami, których dotyczą poddawane ewaluacji programy, takimi jak np. przeciwdziałanie bezrobociu i wspieranie przedsiębiorczości.

Czy ewaluacja dotyczy tylko pojedynczych projektów?

Nie tylko. Na przykład w ramach EFS ewaluacji podlega również zarządzanie na poziomie programu operacyjnego, procedury związane ze zlecaniem i monitorowaniem projektów finansowanych w ramach tego programu, a także jego skuteczność w osiąganiu celów, którym ma służyć.

Jakie są mierniki wyników ewaluacji?

Ewaluacja obejmuje różnego rodzaju badania polegające na metodycznej ocenie skuteczności prowadzonych działań, przy czym ocena służy nie tyle „osądzeniu” działań, ile zaproponowaniu możliwych do wprowadzenia udoskonaleń. Jako wstęp do zapoznania się z technikami i wskaźnikami stosowanymi w ewaluacji programów finansowanych z funduszy strukturalnych mogą posłużyć informacje na stronie <http://www.evaled.info/> przygotowane przez ekspertów Komisji Europejskiej.

Rezultaty osiągnięte w ramach SPO RZL, którego dotyczyło badanie, zrealizowane ostatnio przez Agencję Badań Rynku OPINIA, dzieli się na „twarde” i „miękkie”. Przeprowadzona przez nas ewaluacja miała na celu udzielenie odpowiedzi na pytanie, w jakim stopniu projekty, z których korzystały osoby pozostające bez pracy, stanowiły dla nich wsparcie. Przykładem rezultatu „twardego” było w tym przypadku znalezienie zatrudnienia przez osoby, które brały udział w projekcie. Przykładem rezultatów „miękkich” natomiast nabranie pewności siebie uczestników projektu, poprawa ich samopoczucia, które przekładają się na zwiększenie ich szans na rynku pracy.

Jakie są wyniki ewaluacji działań 1.2, 1.3 i 1.5 SPO RZL 2004–2006?

Wśród beneficjentów ostatecznych pozytywne oceny projektów zdecydowanie przeważały nad negatywnymi. Zaled-

wie co dwudziesty uczestnik uznał projekt za „zły” lub „bardzo zły”, natomiast około czterech piątych badanych oceniło go „dobrze” lub „bardzo dobrze”. Równie wielu uczestników badania stwierdziło, że udział w projekcie pomógł im rozwinąć cechy lub umiejętności przydatne w poszukiwaniu pracy, takie jak pewność siebie w kontaktach z innymi ludźmi czy poczucie odpowiedzialności za wykonywane zadania.

Po sześciu miesiącach od zakończenia projektu sytuacja zawodowa mężczyzn okazała się wyraźnie lepsza niż kobiet: nadal bez pracy pozostawała co druga kobieta i tylko co trzeci mężczyzna.

Czy coś powinno być poprawione?

Kobiety pięciokrotnie częściej niż mężczyźni wskazywały sprawowanie opieki nad bliskimi jako czynnik uniemożliwiający znalezienie pracy. Projekt miał zwiększyć szanse na znalezienie zatrudnienia, a kobiety biorące w nim udział były rzeczywiście zainteresowane podjęciem pracy zawodowej.

Anna Chrościcka, kierownik projektów badawczych, Agencja Badań Rynku OPINIA

Skuteczniejsze umożliwienie im tego wymagałoby więc dodatkowego wsparcia w zakresie opieki nad bliskimi. Wyniki badania zwracają również uwagę na problem kondycji psychospołecznej osób, które nie znalazły zatrudnienia. Wśród badanych zaledwie co dziesiąty sądził, że szanse na znalezienie pracy w ciągu najbliższych trzech miesięcy są duże. ■

*Olga Oczkowska-Fiuk,
autorka i koordynatorka akcji, prezes
Zachodniopomorskiego Towarzystwa na Rzecz
Integracji Środowiskowej*

Pomysł projektu „Wędką na wyprawkę” pojawił się w czerwcu 2004 r. podczas uroczystości, wieńczącej II Edycję Akcji „Dla Dzieci Szczecina”. Pojawiły się podstawy merytoryczne, by zrealizować to, co do tej pory było ujmowane w kategoriach planów na przyszłość. Zaczęłam interesować się możliwościami sięgnięcia po fundusze unijne, wzięłam nawet udział w warsztatach z zakresu pisania projektów z EFS. Szkolenia utwierdziły mnie w przekonaniu, że bez doświadczenia w zdobywaniu i zarządzaniu środkami z UE oraz bez własnego zaplecza finansowego mam małe szanse na zdobycie funduszy lub na późniejsze zarządzanie nimi. Z propozycją współpracy w tym zakresie przyszedł dotychczasowy sponsor Akcji – Instytut Organizacji Przedsiębiorstw i Technik Informatycznych InBIT, który stał się jedną z największych regionalnych instytucji edukacyjnych i jednym z najsilniejszych partnerów na rynku pracy dla instytucji rządowych, samorządowych, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych. Prowadzi kursy językowe, informatyczne, podnoszące kwalifikacje ogólne i zawodowe. Swoją ofertę kieruje do młodzieży i dorosłych, uczących się, pracujących oraz bezrobotnych. Przygotowuje i realizuje liczne projekty szkoleniowe, ma duże doświadczenie w administrowaniu i redystrybucji środków finansowych pozyskiwanych od instytucji krajowych i międzynarodowych. Nie miałam wątpliwości, że z tak silnym i doświadczonym partnerem można zrobić znacznie więcej. Pierwszą próbą wcielenia w życie wspólnych planów było wystartowanie z wnioskiem w konkursie IW EQUAL. Niestety projekt „Uwolnić skarb” nie zdobył wymaganej liczby punktów. Po kilku miesiącach postanowiliśmy spróbować ponownie, tym razem w konkursie do Działania 1.5. „Wędką na wyprawkę” to był strzał w dziesiątkę! Zarządzanie projektem to zarządzanie zmianą. Tylko silna, przygotowana merytorycznie, personalnie i finansowo struktura jest w stanie odpowiednio sprawnie reagować na zmiany i rozwiązywać problemy. Podstawą prawidłowej realizacji projektu jest dobry, uczciwy i sprawdzony partner. Istotnymi elementami są tu zarówno odpowiedni margines czasowy działań, uwzględniający możliwe opóźnienia, jak i skrupulatnie zaplanowany budżet, opierający się na realnych ofertach rynkowych. Nie wolno również zapomnieć, że projekt to „żywy” organizm, to również pracujący w nim ludzie. To praca zespołowa, gdzie wszyscy pracują na wspólny sukces. Specyfika projektów EFS wymaga doskonałej księgowości, skrupulatności rozliczeń i dokumentacji. Zlekceważenie procedur może bowiem skończyć się przerwaniem projektu i zwrotem zaliczek.

Marzenia do spełnienia

Wychowankowie zachodniopomorskich domów dziecka nie są pozostawieni sami sobie. Kursy zawodowe, nauka języka obcego i warsztaty z przedsiębiorczości – to tylko nieliczne inicjatywy organizowane w ramach projektu „Wędką na wyprawkę”.

W Szczecinie powstał projekt godny naśladowania. Ma on na celu aktywizację zawodową młodzieży opuszczającej domy dziecka, ich rozwój i dostosowanie do warunków panujących na rynku pracy. Zadbano także o aspekt wychowawczy i – jak zapowiadają organizatorzy przedsięwzięcia – ma to być dla beneficjentów przysto-wiowa wędką na start w dorosłe życie. Projekt jest reali-zowany przez specjalnie powołane partnerstwo, w którego skład wchodzi Instytut Organizacji Przedsię-biorstw i Technik Informatycznych InBIT w Szczecinie oraz Zachodniopomorskie Towarzystwo na Rzecz Integracji Środowiskowej. Pomysłodawczynią jest Olga Oczkowska-Fiuk, prezes Towarzystwa na rzecz Integracji Środowi-skowej, która przez 3 lata prowadziła podobny program

Na zdjęciu Anna Glueck (z lewej) i Olga Oczkowska-Fiuk (z prawej)

dla wychowanków szczecińskich domów dziecka. Swoje doświadczenia postanowiła wykorzystać w projekcie współfinansowanym przez EFS. Pozytywnie zaopiniowa-ny projekt „Wędką na wyprawkę” objął całe wojewódz-two zachodniopomorskie.

Wędką zarzucona, czas łowić

Projekt rozpoczął się w sierpniu 2005 r. cyklem warszta-tów psychoedukacyjnych i 11-dniowym obozem szkolenio-

wym „Wszystkie marzenia są do spełnienia”. Od początku roku szkolnego młodzież uczy się też języka obcego (angielski lub niemiecki) i uczestniczy w indywidualnych szkoleniach doradztwa zawodowego. Cyklicznie organizowane są też warsztaty (m.in. „Młody człowiek a rynek pracy”, „Przedsiębiorczość i psychologia biznesu”, „Komunikacja i negocjacje”). W okresie ferii zimowych zaś uczestniczą w obozie szkoleniowym.

Projekt realizowany w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwoju Zasobów Ludzkich 2004–2006

Priorytet 1:

Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej

Działanie 1.5:

Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka

Schemat A:

Wspieranie osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Institucja Wdrażająca:

Departament Wdrażania EFS w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
www.DWFefs.gov.pl

Beneficjenci ostateczni projektu – 50 dziewcząt i 50 chłopców – to wychowankowie 16 domów dziecka z województwa zachodniopomorskiego, którzy ukończyli 16 lat. Organizatorzy podkreślają, że w programie szczególnie ważne są takie elementy, jak budowanie poczucia wartości wychowanków, uczenie zachowań asertywnych, doskonalenie umiejętności interpersonalnych i rozbudzenie aspiracji edukacyjnych. Projekt ma na celu usamodzielnianie wychowanków domów dziecka traktowane nie jako akt jednorazowy, ale proces długotrwały.

Zaangażować całe środowisko

Całkowity koszt projektu wynosi 1 688 266,69 zł. Ponieważ jest on aż w 99% finansowany ze środków SPO RZL, wkład partnerów wynosi łącznie 16 882,67 zł, dofinansowanie zaś 1 671 384,02 zł. Czas trwania projektu zaplanowano na 25 miesięcy (od 1 sierpnia 2005 r. do 31 sierpnia 2007 r.). Zespół pracujący przy jego realizacji skupia osoby nie tylko bezpośrednio zaangażowane w prowadzenie projektu, ale także specjalistów od wielu lat pomagających wychowankom domów dziecka. Udało się więc zachęcić do działań niemal całe środowisko. ■

*Anna Glueck,
kierownik projektu, dyrektor Instytutu InBIT*

Udana realizacja projektu jest wypadkową wielu czynników zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Informację o przyznanych nam środkach otrzymaliśmy pół roku po złożeniu projektu, a warsztatami wakacyjnymi projekt miał się właśnie rozpoczynać. Wymagało to błyskawicznej reakcji, drobnej reorganizacji zadań oraz skierowania sił i środków na ten właśnie projekt. Doszły do tego procedury podpisania umowy oraz zrealizowania pierwszej płatności – bez prefinansowania początkowych działań w projekcie nie udałooby się ich zrealizować zgodnie z harmonogramem. A było to dla nas ważne, ponieważ warsztaty letnie pełniły funkcję integracyjną i przygotowującą do późniejszych działań edukacyjnych. Ten pierwszy etap miał bezpośredni wpływ na przebieg projektu i jego udaną realizację. Planując skład zespołu projektowego, angażujemy osoby na prawie trzy lata. Od siły i sprawności partnerów projektu zależy, czy problem ten zostanie na tyle szybko rozwiązany, aby nie zaważyć na losie projektu. Pewne problemy nastręcza też prawidłowe zaplanowanie budżetu. Tu nie mieliśmy większych problemów i pozostajemy w dopuszczalnych granicach zmian.

Biuro Wdrażania EFS w Ministerstwie Edukacji i Nauki

Ponad 728 mln euro zaplanowano na działania edukacyjne w ramach SPO RZL w latach 2004–2006. Finansowanie zadań w 75% jest zapewnione z Europejskiego Funduszu Społecznego, pozostałe 25% jest finansowane z budżetu państwa.

W

szystkie zadania planowane do realizacji w ramach SPO RZL wpisują się w strategię edukacyjną państwa. Dotyczą tych obszarów, w których potrzeba działań jest największa:

- zmniejszenia dysproporcji edukacyjnych między wsią a miastem,
- zwiększenia dostępu do edukacji,
- zwiększenia wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych,
- wspierania systemu egzaminów zewnętrznych,
- doskonalenia kadr systemu oświaty,
- podnoszenia jakości kształcenia.

Obecnie jest realizowanych 56 projektów. Sześć **w trybie konkursowym** (instytucja zewnętrzna wnioskuje o przyznanie środków na realizację projektu, wniosek jest oceniany pod względem formalnym przez instytucję wdrażającą, natomiast pod względem merytorycznym przez Komisję Oceny Projektów; przyznanie środków na podstawie listy rankingowej projektów, prawni i obowiązki beneficjenta określa umowa o dofinansowanie projektu) oraz 50 **w trybie pozakonkursowym** (jednostka organizacyjna lub podległa MEiN wnioskuje o przyznanie środków europejskich, wniosek jest oceniany pod względem formalnym przez instytucję wdrażającą, przyznanie środków następuje na podstawie rekomendacji Komitetu Sterującego i akceptacji Instytucji Zarządzającej SPO RZL).

W maju 2004 r. rozpoczęto wdrażanie 22 projektów w trybie pozakonkursowym. W roku 2005 kontynuowano ich realizację. Rozpoczęto też wdrażanie 21 nowych (6 konkursowych i 14 pozakonkursowych).

Do końca 2005 r. sfinalizowano 5 projektów:

- Działanie 2.2, schemat a – Wyposażenie CKU i CKP w sprzęt komputerowy i oprogramowanie (261 pracowni komputerowych),
- Działanie 2.2, schemat a – Utworzenie bazy danych instytucji akredytowanych (dostępnej na stronie internetowej resortu),
- Działanie 2.2, schemat b – Modernizacja wyposażenia CKE i 8 OKE w sprzęt komputerowy i oprogramowanie do przeprowadzania egzaminów zewnętrznych,
- Działanie 2.2, schemat c – Szkolenie kadry administracyjnej oświaty w zakresie postępowania akredytacyjnego (przeszkolono 200 osób),
- Działanie 2.2, schemat d – Opracowanie przewodnika procedur akredytacji placówek prowadzących kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych (przygotowano 2800 egzemplarzy).

W roku 2006 będzie wdrażanych 38 projektów, których realizację rozpoczęto w latach poprzednich. Zaplanowano również ogłoszenie 7 konkursów. Ogółem ma być realizowanych 51 projektów.

Beneficjenci projektów (projektodawcy):

- organizacje pozarządowe,
- szkoły wyższe,
- jednostki naukowe,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej,
- właściwe departamenty merytoryczne MEiN,
- komisje egzaminacyjne: centralna i okręgowe,
- Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej.

Beneficjenci ostateczni (odbiorcy pomocy):

- szkoły i placówki działające w systemie oświaty (kadra, uczniowie, słuchacze, studenci), w tym szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne, szkoły kształcące uczniów niepełnosprawnych, szkoły wyższe, przedszkola,
- biblioteki w szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych oraz ich użytkownicy,
- lokalna, regionalna i centralna administracja oświatowa (kadra, uczniowie, słuchacze, instytucje), w tym zakłady kształcenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, komisje egzaminacyjne: centralna i okręgowe,
- nauczyciele, w tym absolwenci szkół wyższych rozpoczynający pracę w zawodzie nauczyciela,
- osoby prowadzące szkolenia,
- placówki prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych,
- społeczności lokalne.

Biuro Wdrażania EFS w Ministerstwie Edukacji i Nauki napotyka w swojej pracy następujące problemy:

- kwalifikowanie wydatków w trakcie oceny merytorycznej wniosków i realizacji projektu,
- częste modyfikacje wniosków o dofinansowanie realizacji projektu,
- czasochłonne procedury związane z wyłanianiem wykonawców na podstawie ustawy Prawo zamówień publicznych,
- duża liczba i obszerność dokumentów potwierdzających wydatki w ramach wniosków o płatność przedkładanych przez beneficjentów,
- brak szerokiej wymiany doświadczeń z innymi instytucjami wdrażającymi o podobnym profilu wdrażania,
- wybiórcze przestrzeganie procedur związanych z wdrażaniem projektów przez beneficjentów wynikające z różnej interpretacji przepisów. ■

Biuro Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego w Ministerstwie Edukacji i Nauki w systemie wdrażania Narodowego Planu Rozwoju pełni rolę Instytucji Wdrażającej. Jest odpowiedzialne za wprowadzanie w życie dwóch działań edukacyjnych ujętych w SPO RZL, w Priorytecie 2: Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy – Działania 2.1 – Zwiększenie dostępu do edukacji – promocja kształcenia przez całe życie, a także Działania 2.2 – Podniesienie jakości edukacji w odniesieniu do potrzeb rynku pracy.

Łączna kwota dotycząca zakontraktowanych środków (wartość projektów) wynosi

Działanie 2.1

633 852 592 zł (w tym EFS – 475 389 444 zł)

Działanie 2.2

1 729 870 522 zł (w tym EFS – 1 297 402 892 zł)

Stan na 15 XII 2005 r.

W 2006 r. Biuro Wdrażania EFS w MEiN rozpocznie realizację następujących projektów

Działanie 2.1:

- Alternatywne formy edukacji przedszkolnej (konkurs)
- Dotacje dla szkół na projekty rozwojowe (konkurs)
- Centra kształcenia na odległość na wsiach (konkurs)
- Prowadzenie badań dotyczących efektywności kształcenia na odległość (konkurs)
- Opracowanie programów nauczania do kształcenia na odległość na wybranych kierunkach studiów wyższych (konkurs)
- Zakup nowoczesnego sprzętu ułatwiającego kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- Opracowanie programów, materiałów dydaktycznych i metodologii do kształcenia na odległość (poziom ponadgimnazjalny)

Działanie 2.2:

- Budowa systemu zbierania i analizy edukacyjnych danych statystycznych (konkurs)
- Prowadzenie monitoringu działalności instytucji akredytowanych (konkurs)
- Wyposażenie CKU i CKP oraz wybranych szkół zawodowych w specjalistyczne stanowiska do przeprowadzania egzaminów zawodowych
- Studia podyplomowe dla nauczycieli w zakresie ICT, języków obcych oraz nauczania drugiego przedmiotu
- Przygotowanie nauczycieli do roli doradcy zawodowego w ramach studiów podyplomowych

Wszystkie projekty w ramach ogłaszanych konkursów mają charakter ogólnopolski.

19 XII 2005

Komitet Monitorujący SPO RZL – VII posiedzenie

Na posiedzeniu zaprezentowano i zatwierdzono sprawozdanie z realizacji SPO RZL w III kwartale 2005 r. Przedstawiono także program naprawczy zwiększający absorpcję funduszy strukturalnych w ramach Narodowego Planu Rozwoju 2004–2006. Zakłada się w nim zwiększenie poziomu wydatkowania w 2006 r., zapewnienie systemowo odpowiedniego poziomu absorpcji w całym okresie realizacji NPR, tzn. do roku 2008. Program zawiera również zmiany instytucjonalne – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego ma się stać instytucją zarządzającą wszystkimi programami operacyjnymi (z wyjątkiem SPO Rolny i SPO Rybołówstwo). Ma również zostać zwiększony nadzór nad instytucjami wdrażającymi przez właściwych ministrów odpowiedzialnych za wdrażanie działań NPR. Istotnym celem programu naprawczego jest podniesienie jakości kadr obsługujących

Posiedzenie Komitetu Monitorującego, 19 XII 2005 r. Od lewej Kamila Partyka, naczelnik Wydziału Koordynacji w Departamencie Zarządzania EFS, Anna Mickiewicz, zastępca dyrektora Departamentu Zarządzania EFS, Robert Kwiatkowski, podsekretarz stanu w MPiPS

NPR. W tym zakresie planowane jest zwiększenie stawek płacowych i wprowadzenie systemu motywacji pracowników poprzez premie i nagrody.

Na spotkaniu zostały też zaprezentowane wnioski i rekomendacje zawarte w Raporcie Ewaluacyjnym z Fazy I i II badania „Ocena systemu zarządzania i wdrażania SPO RZL 2004–2006” (patrz: temat numeru).

1 I 2006

Trzydzieści dwa nowe Regionalne Ośrodki Szkoleniowe Europejskiego Funduszu Społecznego rozpoczęły działalność

Wraz z początkiem 2006 r. została utworzona ogólnopolska sieć Regionalnych Ośrodków Szkoleniowych Europejskiego Funduszu Społecznego (ROSzEFS). Ośrodki ROSzEFS pełnią rolę Centrów Rozwoju Lokalnego (CRL-ROSzEFS).

Działalność sieci ROSzEFS przyczynia się – poprzez aktywną promocję, propagowanie idei i praktyki partnerstwa, a także bezpłatną informację i szkolenia – do zwiększenia gotowości i umiejętności projektodawców w ubieganiu się o dotacje współfinansowane przez EFS. Na obszarze działania jednego ośrodka ROSzEFS funkcjonuje około 1200 jednostek – potencjalnych wnioskodawców o środki EFS. Zadania ośrodków regionalnych to: animowanie inicjatyw lokalnych z zakresu rozwoju zasobów ludzkich, które mogą być współfinansowane z EFS, oraz pomoc projektodawcom w przygotowaniu i wdrażaniu wysokiej jakości projektów; szkolenie beneficjentów EFS z zakresu podstawowej wiedzy dotyczącej procedur aplikowania do EFS, w tym kwalifikowalność wniosków, projektów i kosztów, monitoring i kontrola projektów, jak również zarządzanie projektem, finanse, księgowość i prawo; informacja i promocja EFS poprzez organizowanie konferencji, spotkań informacyjnych, a także publikacje w prasie, Internecie oraz innych materiałach informacyjno-promocyjnych. 32 ośrodki ROSzEFS zostały wybrane w drodze konkursu. Sieć ROSzEFS nadzorowana jest przez Krajowy Ośrodek Szkoleniowy Europejskiego Funduszu Społecznego (KOSzEFS), działający jako sekcja w Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Lista wszystkich ośrodków znajduje się na stronie www.koszefs.pl.

TVP 2, każdy poniedziałek, godz. 12.35

Przystanek Praca na antenie telewizyjnej Dwójki

Od listopada 2005 r. w każdy poniedziałek o godz. 12.35 w TVP 2 emitowany jest program pt. „Przystanek Praca”, mający zachęcać do działania. Jego celem jest wskazywanie dróg znalezienia pracy oraz sposobów, za pomocą których można osiągnąć zawodowy sukces. „Przystanek praca” nie jest adresowany do ludzi biernych. Informacje przekazywane w programie pomogą tylko aktywnym, którzy są zdecydowani na walkę z marazmem i brakiem nadziei na rynku pracy. Autorzy programu szczególny nacisk kładą na dokładne przedstawianie zjawisk i tendencji na rynku pracy. Właśnie ich znajomość pozwoli przygotować się na potencjalne problemy związane z utratą pracy. Opisywane są zawody, które w najbliższych latach zyskają popularność. Prezentowane są także aktualne informacje i wyniki badań dotyczące środowiska pracy. „Przystanek praca” to pierwszy program telewizyjny, który informuje o wolnych miejscach pracy w Polsce i za granicą. Program jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich. ■

Jak to robią w Walii?

Pod hasłem ewaluacji upłynął rok 2005 dla Zespołu ds. Badań, Monitoringu i Ewaluacji (Research Monitoring and Evaluation Team – RME) w Welsh European Funding Office (WEFO).

WWEFO, będące częścią Walijskiego Zgromadzenia Narodowego, pełni rolę instytucji zarządzającej dla wszystkich programów operacyjnych współfinansowanych z Funduszy Strukturalnych i wdrażanych w Walii w latach 2000–2006. Jest zatem odpowiedzialne za prowadzenie ewaluacji tych programów zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej. Ta zaś zaleciła wszystkim „starym” krajom członkowskim wykonanie do końca 2005 r. *Mid-term Evaluation Update*, czyli tzw. ewaluacji uaktualniających badania, które zrealizowano w połowie okresu programowania.

Spośród 7 badań wykonanych przez RME warto zwrócić uwagę na ewaluację uaktualniającą Programu dla wschodniej Walii realizowanego w ramach Celu 3 (*Mid-term Evaluation Update for the East Wales Objective 3 Programme*) i współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Badanie zlecono zewnętrznemu wykonawcy – konsorcjum składającemu się z firm Old Bell 3 i CRG Research Ltd. oraz Uniwersytetu w Cardiff.

Zespół ds. Badań, Monitoringu i Ewaluacji w Welsh European Funding Office (WEFO)

Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej ewaluacja uaktualniająca miała służyć lepszemu przygotowaniu programów operacyjnych na lata 2007–2013. W ramach badania podjęto pierwszą próbę oceny oddziaływania Programu na poszczególne grupy beneficjentów. Szczególny nacisk położono na ocenę jego skuteczności w odniesieniu do osób biernych zawodowo (Priorytet 1 i 2 Programu). Równie ważna była analiza wpływu poszczególnych projektów na ograniczanie zjawiska dyskryminacji na rynku pracy ze względu na płeć (Priorytet 5). W badaniu nie mogło także zabraknąć oceny stopnia wdrożenia rekomendacji sformułowanych w odniesieniu do Programu na etapie poprzedniej ewaluacji – *mid-term* w 2003 r. Ciekawe z perspektywy zarządzających programami współfinansowanymi z EFS mogą okazać się rezultaty tej ewaluacji uaktualniającej. Badanie bowiem wykazało jedynie umiarkowane oddziaływanie Programu na proces aktywizacji osób biernych zawodowo. Nie dostrzeżono również zasadniczego

wpływu projektów, które miały na celu przeciwdziałanie nierównościom na rynku pracy ze względu na płeć.

W wyniku przeprowadzonej analizy autorzy raportu zgłosili konkretne rekomendacje, podzielone na takie, które powinny być uwzględnione jeszcze w obecnym Programie, oraz te, które będą brane pod uwagę przy przygotowywaniu programu na lata 2007–2013.

Po pierwsze ewaluatorzy zalecają dbałość o większą spójność między celami Programu a realizowanymi w jego ramach projektami. Spójność ta powinna być – ich zdaniem – kontrolowana już na etapie oceny i akceptacji wniosków. Szczególnie w końcowym etapie wdrażania obecnego Programu wskazane jest przyjęcie bardziej strategicznego zarządzania projektami, polegającego na kierowaniu projektodawców w te obszary, w których projektów jest za mało bądź obecnie realizowane nie osiągają założonych celów. W perspektywie kolejnego programu operacyjnego autorzy raportu wskazują natomiast potrzebę zwiększenia udziału projektów, które odpowiadają na ważne społeczne i indywidualne potrzeby beneficjentów, a nie są bezpośrednio ukierunkowane na zdobycie przez nich zatrudnienia. W konsekwencji konieczne będzie prowadzenie systematycznej oceny miękkich rezultatów projektów.

Jednocześnie ewaluatorzy pozytywnie ocenili stopień wdrożenia rekomendacji zapisanych w raporcie z ewaluacji *mid-term*. Poziom osiągnięcia wskaźników zarówno finansowych, jak i rzeczowych Programu nie wzbudził żadnych zastrzeżeń. Raport z ewaluacji uaktualniającej Programu dla wschodniej Walii, obok pozostałych raportów ewaluacyjnych, zatwierdzony został przez właściwy Komitet Monitorujący, a następnie przekazany do Komisji Europejskiej. Nie oznacza to jednak końca pracy dla Zespołu ds. Badań, Monitoringu i Ewaluacji. Rok 2006 będzie bowiem przebiegał pod znakiem intensywnych prac nad ewaluacją szacunkową (*ex ante*) nowego programu operacyjnego oraz dokonywania pomiaru miękkich rezultatów projektów ES. Ten element ewaluacji stanowi obecnie największe wyzwanie dla WEFO. ■

Agnieszka Sternik, specjalista ds. ewaluacji, DZF, obecnie studiuje w ramach Chevening Scholarship w Wielkiej Brytanii oraz odbywa staż w WEFO.

¹ Walijskie Zgromadzenie Narodowe (*Welsh Assembly Government*) to demokratycznie wybierany organ utworzony w maju 1999 r. Jego kompetencje i obowiązki obejmują opracowywanie i wdrażanie na obszarze Walii zasad polityki dotyczących m.in. rozwoju gospodarczego, edukacji, ochrony środowiska, rolnictwa, budownictwa mieszkaniowego, dróg i transportu. Walijskie Zgromadzenie blisko współpracuje z Parlamentem Zjednoczonego Królestwa w zakresie przygotowywanych ustaw, mając także uprawnienia do wprowadzania własnego ustawodawstwa podległego ustawodawstwu Zjednoczonego Królestwa.

Informacje finansowe o projektach w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (grudzień 2005)

Priorytet/działanie	Wartość złożonych wniosków o dofinansowanie	% realizacji zobowiązań na cały okres programowania (od uruchomienia programu)	Wartość projektów objętych umowami o dofinansowanie	% realizacji zobowiązań na cały okres programowania (od uruchomienia programu)	Wykorzystanie alokacji finansowej dla SPO RZL na lata 2004–2005 w oparciu o wartość podpisanych umów/wydzianych decyzji
Numer Nazwa	od uruchomienia programu		od uruchomienia programu		stan na IV kwartał 2005 r.
1. Priorytet – Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej	1 489 519 534	53,82	1 070 084 789	38,66	
1.1 Działanie Rozwój i modernizacja instrumentów instytucji rynku pracy	166 600 709	45,60	109 227 347	29,90	29,9%
1.2 Działanie Perspektywy dla młodzieży	454 736 981	58,54	450 079 199	57,94	57,9%
1.3 Działanie Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia	323 692 635	42,66	312 639 464	41,20	41,2%
1.4 Działanie Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	211 350 161	70,94	45 082 549	15,13	15,1%
1.5 Działanie Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka	194 142 362	61,97	102 882 874	32,84	32,8%
1.6 Działanie Integracja i reintegracja zawodowa kobiet	138 996 685	54,38	50 173 356	19,63	19,6%
2. Priorytet – Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy	5 145 009 259	177,90	2 273 269 555	78,60	
2.1 Działanie Zwiększenie dostępu do edukacji – promocja kształcenia przez całe życie	725 542 207	89,20	468 904 494	57,65	57,7%
2.2 Działanie Podniesienie jakości edukacji w odniesieniu do potrzeb rynku pracy	1 297 402 891	98,43	1 297 402 891	98,43	98,4%
2.3 Działanie Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki	3 114 611 557	420,27	499 509 565	67,40	67,4%
2.4 Działanie Wzmocnienie zdolności administracyjnych	7 452 605	38,21	7 452 605	38,21	38,2%
3. Priorytet – Pomoc techniczna	98 765 183	132,49	57 003 912	76,47	
3.1 Działanie Wsparcie zarządzania SPO RZL	79 154 224	128,50	45 724 108	74,23	74,2%
3.2 Działanie Informacja i promocja działań SPO RZL	19 251 538	156,76	11 102 272	90,40	90,4%
3.3 Działanie Zakup sprzętu komputerowego	359 422	53,89	177 532	26,62	26,6%
RAZEM	6 733 293 977	117,42	3 400 358 255	59,30	

Zastosowano kurs EBC z dnia 29/09/05; 1 EUR = 3,9009 PLN

Wykorzystanie alokacji finansowej dla Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL) na lata 2004–2006 na podstawie wartości podpisanych umów/wydzianych decyzji, wg stanu na koniec roku 2005, wyniosło dla całego Programu 59,30%, co należy uznać za zadowalające. Najwyższy poziom kontraktacji osiągnięto w ramach Działania 2.2 (98,43% – Podniesienie jakości edukacji w odniesieniu do potrzeb rynku pracy) oraz 3.2 (90,40% – Informacja i promocja działań SPO RZL).

Mimo że najwyższy poziom kontraktacji odnotowano w ramach Priorytetu 2 (78,60% alokacji finansowej na lata 2004–2006) oraz Priorytetu 3 (76,47% alokacji finansowej na lata 2004–2006), wartość dokonanych płatności jest największa w ramach Priorytetu 1 (10,64% alokacji finansowej na lata 2004–2006), zaś dla Priorytetu 2 wynosi zaledwie 0,11% ww. alokacji.

na deser

Z oficjalnych pism do Instytucji Zarządzającej EFS:

- ☛ umowa o działo
- ☛ instytucje wdrażające
- ☛ instytucja zagradzająca
- ☛ personelem jest wszystko, co robi merytorycznie
- ☛ dokumentacja zamiera
- ☛ komwent wujów (zamiast: komwent WUP-ów)
- ☛ instytucja wdrażająca działanie 1.4: PERON
- ☛ dyrektor biura kadr i szklenia
- ☛ polska gospodarka
- ☛ działania służące budowie potencjału ewakuacyjnego

W tym planie określone są cele i przedmiotowe działania w ramach "działań", które muszą być realizowane w ramach konkretnych przedsięwzięć i projektów. W ramach "działań" określone są również cele i przedmiotowe działania w ramach "działań".

działanie	działanie	działanie
1.1. Działanie Rozwój i modernizacja instrumentów instytucji rynku pracy	1.1.1. Działanie Rozwój i modernizacja instrumentów instytucji rynku pracy	1.1.1.1. Działanie Rozwój i modernizacja instrumentów instytucji rynku pracy
1.2. Działanie Perspektywy dla młodzieży	1.2.1. Działanie Perspektywy dla młodzieży	1.2.1.1. Działanie Perspektywy dla młodzieży
1.3. Działanie Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia	1.3.1. Działanie Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia	1.3.1.1. Działanie Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia
1.4. Działanie Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	1.4.1. Działanie Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	1.4.1.1. Działanie Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych
1.5. Działanie Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka	1.5.1. Działanie Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka	1.5.1.1. Działanie Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka
1.6. Działanie Integracja i reintegracja zawodowa kobiet	1.6.1. Działanie Integracja i reintegracja zawodowa kobiet	1.6.1.1. Działanie Integracja i reintegracja zawodowa kobiet

Instytucja Zarządzająca EFS

Tłumaczenie informacji o SPO RZL dla delegacji z Chin, goszczącej w Departamencie Zarządzania EFS.

Punkt Informacyjny SPO RZL

**tel. (+48) 022 693 43 88,
www.efs.gov.pl**

Stanowisko ds. Szkoleń i Promocji
Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

**ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
tel: (+48) 022 693 45 11
fax: (+48) 022 693 40 71
e-mail: zarzadzanieEFS@mrr.gov.pl**

Osoby zainteresowane otrzymywaniem Biuletynu lub innych publikacji o Europejskim Funduszu Społecznym prosimy o kontakt ze Stanowiskiem ds. Szkoleń i Promocji w Departamencie Zarządzania EFS Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.